

Nr 516

Av herr Bengtson m. fl., om upphävande av försäljningsskatten på grammofoner m. m.

(Lika lydande med motion nr 629 i Andra kammaren)

Enligt nu gällande bestämmelser utgår försäljningsskatt för grammofoner, grammofonverk, skivspelare m. m. med 20—50 kr. per styck och för grammofonskivor med 1 kr. resp. 3 kr. per styck beroende på speltidens längd.

Mot bakgrunden av statsmakternas vid många tillfällen visade intresse för stödjande av konstnärlig, litterär och musikalisk verksamhet och den positiva anda i vilken vårt lands kulturpolitiska frågor behandlats, framstår det såsom anmärkningsvärt att nyssnämnda beskattning alltjämt kvarstår.

För landets musikutövare och musikskapare utgör grammofonskivan ett betydelsefullt medium att nå den stora publiken. Genom grammofonskivan har vidare all världens musik kunnat göras tillgänglig för envar, och inom kulturarbetet utgör grammofonskivan ett viktigt hjälpmedel.

Inom forskningen och för undervisningen inom många skolformer utnyttjas grammofonskivan för att ge deltagarna möjlighet att studera framstående konstnärers tolkningar av olika musikverk eller olika former av musik. Bibliotek har för motsvarande ändamål skaffat sig diskotek och tekniska anläggningar för återgivande av musik från grammofonskivor.

Grammofonskivan är utan tvekan ett av de betydelsefullaste medlen för spridande av musikintresset i landet, och icke minst bland ungdomen har grammofonskivan bidragit till att väcka och konservera intresset för musiken.

Avsättningen av grammofonskivor i övriga kulturländer har på grund av ett ökat musikintresse successivt ökat, och det är därför med förvåning man konstaterar att en nedgång i avsättningen av grammofonskivor i Sverige under de senaste åren ägt rum. Enligt av kontrollstyrelsen lämnade uppgifter om skatteintäkterna från försäljningen av grammofonvaror inom landet sjönk inkomsterna successivt från 10,8 milj. kr. 1959 till 8,6 milj. kr. 1962. Av de angivna beloppen torde skatten på grammofonskivor utgöra ca 60 %.

Olika anledningar till den minskade avsättningen av grammofonvaror har angivits. En anledning synes ha varit utökningen av sändningstiden hos radio/TV; av den totala sändningstid radio/TV disponerar för musik har andelen grammofonmusik beräknats vara omkring 2/3. — Ett annat medium, som under de senaste åren blivit en allt starkare konkurrent till grammofonen och grammofonskivan, är bandspelaren och magnetofonbandet. Med

hjälp av dessa kan envar för eget bruk kopiera musik från grammofonskivor, radio/TV etc. utan att bandet (musiken) belastas av någon specialskatt av den art som utgår för grammofonvaror. Härtill kommer att på ett band, som i handeln betingar ett pris icke överstigande priset på en LP-skiva, kan inspelas musik med en speltid som motsvarar åtskilliga LP-skivors.

Försäljningen av bandspelare och band inom landet har ökat kraftigt under senare år, och enligt vad som kunnat konstateras utnyttjas dessa i mycket stor utsträckning just för avspelning av musik från grammofonskivor.

Den ovan relaterade nedgången i totalförsäljningen av grammofonvaror liksom rådande skattebelastning för branschen har även påverkat produktionen av skivor inom landet i negativ riktning. Sysselsättningen för den kategori mycket kvalificerade musiker som medverkar vid inspelningar av grammofonskivor har därför icke legat på samma nivå som tidigare, utan minskat. — Det bör i detta sammanhang även framhållas, att export av grammofonskivor från Sverige förekommer i mycket ringa omfattning.

Produktionsminskningen har ostridigt drabbat i första hand den värdefullare repertoaren, svensk seriös musik och svensk populärmusik utanför den många gånger relativt kortlivade schlagerrepertoaren. Möjligheterna att producera god svensk musik och göra denna känd här hemma och utomlands har därmed begränsats.

Skattens utformning som en styckeskatt medför även att skattebelastningen på olika typer av skivor blir synnerligen ojämn, vilket knappast står i överensstämmelse med i övriga skattesammanhang tillämpade principer. I vissa fall utgår försäljningsskatten med belopp motsvarande under 10 % av försäljningspriset, i andra med 25 % och ofta ännu högre, speciellt i de fall då utförsäljningar eller realisationer av skivor av olika skäl äger rum.

Frågan om försäljningsskatten på grammofonvaror har tidigare behandlats i offentliga utredningar, bl. a. av 1947 års musikutredning och av 1952 års kommitté för indirekta skatter. I de av dessa båda utredningsorgan framlagda betänkandena har förordats, att försäljningsskatten på grammofonvaror skulle avskaffas. Framställningar om upphävande av bestämmelserna om beskattning av grammofonvaror har vidare ingivits till Konungen från bl. a. Musikaliska akademien och Musikfrämjandet, Musikförbundet, STIM, med instämmande av företrädare för tonsättare och kompositörer, ävensom av Sveriges allmänna biblioteksörening m. fl.

Särbeskattningen av grammofonvaror kan enligt vår uppfattning i nuvarande läge icke principiellt försvaras. I fråga om annan jämförbar konstnärlig och litterär produktion har icke ens ifrågasatts en motsvarande specialbeskattning. Det synes icke heller rimligt att i beskattningshänseende jämföra för kulturarbetet, folkbildningen och undervisningen angelägna hjälpmedel för återgivande av konstnärliga prestationer på musikens område med övriga av speciella skatter berörda varugrupper.

Vid behandlingen av motioner till föregående års riksdag (I: 456 och II: 551) i samma ärende framhöll bevillningsutskottet att ett antal framställningar angående upphävande av skatten på grammofoner och grammofon-

skivor överlämnats till allmänna skatteberedningen. Enligt vad vi inhämtat torde allmänna skatteberedningen i varje fall icke under innevarande år vara beredd framlägga något förslag i ärendet.

Särbeskattningen av grammfoner och grammofonskivor torde få anses vara synnerligen anmärkningsvärd såväl med hänsyn till förhållandena på andra områden inom kulturlivet som i jämförelse med andra punktbeskattade varuområden. Då beskattningen principiellt icke längre kan försvaras synes oss anledning föreligga att behandla frågan om ett upphävande av skatten på nämnda varor, utan att allmänna skatteberedningens ståndpunkt i frågan avvaktas.

Utvecklingen inom grammofonbranschen har också varit sådan att ett avskaffande av specialsikten framstår såsom nödvändigt för tillgodoseende av det allmän-kulturella önskemålet om upprätthållande och utökning av inspelning av värdefullare musikverk ävensom med hänsyn till den belastning i övrigt som skatten utgör för värdefulla avsnitt inom vårt kulturliv.

Under hänvisning till vad vi här ovan anfört får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta,

att försäljningsskatt på grammofonvaror (grammfoner, grammofonverk etc. samt grammofonskivor) enligt KF 5 mars 1948 med däri senare vidtagna ändringar icke må utgå fr. o. m. den 1 juli 1963, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga författningsändringar och övergångsbestämmelser.

Stockholm den 26 januari 1963

Torsten Bengtson

Stig Stefanson

Rolf Kaijser